(Nro. 121.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek. Nro. 61. 28. Maia 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Dnia 26go b. m. przed południem przybył tu w naypomyślnieyszem zdrowiu powracaiący z podróży odbytey do Kraiów Włoskich, Jego Cesarzewicowska Mość W. Xiąże Rossyyski Michał. Naczelne Dowodztwo woysk tuteyszych przeznaczyło dla Niego natychmiast straż honorową, lecz Jego Cesarzowicowska Mość, wymówiwszy się od wszelkich oznak uszanowania, zaraz po śniadaniu o godzinie 1wszey z południa udał się w dalszą podróż przez Brody do Rossyi.

Nayiaśnieyszy Pan raczył mocą naywyższey uchwały z dnia 6. Kwietnia r. b. nayłaskawiey zezwolić, aby nadporządkowy Professor botaniki przy uniwersytecie Wiedeńskim i Członek korrespondujący C. K. Morawskiego Towarzystwa rolniczego, tudzież Królewsko-Polskiego Towarzystwa przyiacioł nauk, Pan Ernest Witmann przez czas swoiego pobytu we Lwowie, nadzwyczayną naukę w tym przedmiocie za zapłatę i w porządku, podanym przezeń w prośbie, dawał pod warunkiem, ażeby stypendyści mieli bezpłatny iey udział. Kurs naukowy zacznie się dnia 5. Czerwca r. b. w C. K. uniwersytecie Lwowskim, i trwać będzie przez 4 miesiące po cztery razy w tygodniu od godziny 12stey do 1szey z południa. Dokładnieyszą wiadomość o porządku nauki i exkursyiach botanicznych, można powziąć w Kancelaryi akademiczney.

Na uposażenie nowoutworzoney szkoły gminney w Opace w Panstwie kameralnem Podbuskiem, w Cyrkule Samborskim, przyrzekła Gmina tameczna składać corocznie po 125. ZR. W. W. — Na polepszenie zaś pensyi nauczyciela przy szkole gminney w Kocmanie na Bukowinie, ofiarowały poniższe Gminy, iako to: Kocmańska 20, a Laszkowska, Dawidestyyska, Suchawerska i Kliwodyńska, po 12 dni pieszych corocznie na uprawę gruntu, pomienionemu nauczycielowi wyznaczonego. — C. K. Rząd kraiowy ma sobie za ukontentowanie, te piękne czyny podadź do wiadomości publiczney.

Z Tyrolu. — Dnia 28. Kwietnia zgromadzili się w Insbruku Reprezentanci czterech Stanów Tyrolskich. Po nabożeństwie Zgromadzenie zagaione zostało mowami, po których Gubernator kraiowy oddał Zawiadowcy kraiowego urzędu Marszałkowskiego naywyższe postulaty; i tak zakończył się ten akt uroczysty.

Z Brynu. — Dnia 4. Maia umarł tu C. K. Jenerał-Feldzeugmeister, Szambelan, Kawaler orderu Maryi Teressy, Właściciel pułku piechotu Nr. 35, Eugieniusz Hrabia d'Argenteau w 77mym roku wieku swoiego. Pogrzeb uroczysty odbył się dnia 6go z honorami woyskowemi, należnemi wysokiey iego randze.

Z Klagenfurtu. — Dnia 4. Maia nadeszła tu kompaniia C. K. saperów, będąca w pochodzie do Włoch.

Wiadomości zagraniczne.

Wielka Brytaniia.

Według gazet Angielskich z d. 28. Kwietnia stały papiery publiczne ustalone 3 procentowe po 71 7/8 za 100. — Gazeta Londyńska Kuryier pisze w tey mierze: „Nowy i znaczny spadek papierów publicznych iest skutkiem niespodziewanego obwieszczenia P. Hase na giełdzie (że Rząd zaciągnąć ma pożyczkę). Wartość Rewersów skarbowych podskoczyła oraz ze czterech na 9 do 10 szyllingów zysku (Praemie). Spodziewaią się, że pożyczka będzie mogła przyyść do skutku, pod warunkami szczególniey korzystnemi. Są iuż trzy spisy w obiegu do podpisania gotowe: ze strony P. Rothschilda; PP. Irwing i Komp., i P. John Jacksona i Komp. Może utworzy się ieszcze i czwarta.“ — Przeciwnie pisze gazeta Londyńska Times: „Łatwość w pożyczaniu była od dawna iedną z naywiekszych pretogatyw Anglii, ale oraz iedną z naynieprzyiemnieyszych szkód oneyże. Bez wątpienia postawiła nas w stanie, oparcia się tyranii

Francuzkiey i obalenia iey, lecz przywiedła nas oraz do nayszaleńszych wydatków. Dobre stało się — spełniło się — ale z trudnością przychodzi dotąd ieszcze znosić skutki złego. Z tem wszystkiem coraz więcey zaciągamy długów, chociaż nie ma iuż we Francyi żadney mocy, którąby nas wzywała do odporu. Powinnibyśmy przeto, gdybyśmy rozum mieli, spłacać długi dawne; lecz zamiast tego zaciągamy ieszcze nowe, i t. d. Według wszystkich chełpliwych tabel, umieszczonych pokrotce w gazetach Ministeryialnych, dla okazania wzrastaiącey pomyślności W. Brytanii, niezaprzeczoną iest rzeczą, że wydatki nasze w roku bieżącym wyniesą 67,707,088 funt. szt. przychody zaś może 54 milionów. Niedobor więc 13 milionów moglibyśmy zastąpić użyciem części funduszu umarzaiącego, nie potrzebuiąc pożyczać."

Gazeta Kuryier wyraża, że główni autorowie rojalistycznego pisma czasowego: *drapeau blanc*, wychodzącego w Paryżu, otrzymali kilkanaście listów bezimiennych, grożących im zemstą i losem Kocebuego: „My nawet, (przydaie Kuryier) mieliśmy zaszczyt odebrania w ostatnich dniach ośmiu, podobną pogróżkę, zapowiadaiącą nam bliską chwilę zamordowania nas, i to w stylu pragnącym krwi, i prawdziwie szatańskim tak, iż go ledwie kiedy użyć mógł nikczemnik nayostateczniejszy. Dalecy iesteśmy wszczynać iaką wrzawę przeciwko temu, lub dadź sobie napędzić strachu; ależ owe równoczesne groźby w Paryżu, Londynie, Hamburgu, i innych miastach Niemieckich, przeciwko autorom pewney klassy, cechuią przynaymniey przewagę zdań złośliwych, względem wszystkich rostropnych stosunków towarzyskiego związku."

Francyia.

P. Chateaubriand zapędza się w znanym ultraistycznym dzienniku Konserwatorze tak dalece, że z zamordowania P. Kocebuego wnosi, iż Europa zagrożona iest nowemi Sądami potaiemnemi (*Vehmgerichte*): „Słuszniey" (pisze Francuzki Dziennik handlowy) „można było z zamordowania Marszałka Brune wnosić ponowienie krwawey nocy S. Bartłomieia. Zacny Par narzeka znowu: „że odpychaią od rady Mężów religiynych i monarchistów; twierdzenie to iest ze wszech miar pochlebne dla Rządu Królewskiego. Nakoniec wzywa Monarchów Europeyskich „aby uzbroili się przeciwko rewolucyyney proskrypcyi." Jest to (iak dziennik handlowy wyraża), aby ieszcze raz wyprawili woyska swoie do Francyi? Lecz któżby bronił Francyię od proskrypcyi rojalistyczney i mordów Prowincyy południowych?"

Zjednoczone Niderlandy.

Donoszą z Genewy że pod tem miastem między bramami Kourtrayską i Heuwerską ma założona bydź twierdza. Oudenarde i Termonde maią bydź także obwarowane. — Uśmierzyły się iuż niesnaski i niepokoie między osadą woyskową w Bruxelii, a żołnierze konni i piesi obcuią z sobą po przyiacielsku. — W Dieren zaszły dnia 12. Kwietnia niesnaski między woyskowymi a cywilnemi osobami; ieden z ostatnich raniony został niebezpiecznie w głowę. — Do Bruxelii przybyło dnia 29. Kwietnia 250 rekonwalescentów, powracaiących z Francyi. Żywieni byli kosztem Rządu i prowadzili z sobą zwłoki zmarłego we Francyi Jenerała Lanskoy. Maią oni morzem powracać do Oyczyzny. — Pisma publiczne donoszą, że na okręcie The Hope (nadzieia), który dnia 25. Kwietnia odbił od Amszterdamu, prócz mnóstwa innych osób także i kilkanaście studentów Niemieckich, puściło się do Ziednoczonych Stanów Ameryki północney.

Niemcy.

Seym Związku Niemieckiego odbywa posiedzenia swoie raz w tydzień, mianowicie we Czwartki. — Dnia 22go Kwietnia odrzucono reklamacyię posiadaczy dawnieyszych obligacyy Prusko Slązkich, mianowano Kommissyię rośb i rosprawiano względem podziału korpusów woyskowych Związku Niemieckiego. — Dnia 29go Poseł W. Xięztwa Badeńskiego przełożył Seymowi edykt W. Xięcia, z dnia 16go Kwietnia, mocą którego byłym udzielnym Magnatom Rzeszy nadane zostało w W. Xięztwie używanie wszelkich praw, zgodnych z artykułem 14stym Niemieckiego aktu związkowego. — Skończyły się iuż układy względem zagodzenia sprawy graniczney między Bawaryią a W. Xięztwem Badeńskiem; lecz w iaki sposób, niewiadomo ieszcze. — Na Seymie Niemieckim ma wkrótce wytoczyć się rzecz, względem ustanowienia Sądu austragalnego, a mianowana do tego Kommissyia miała zdanie swoie rozciągnąć także i na prawa stron trzecich, ieżeliby te były przedmiotem sporów między Władcami, n. p. utrzymanie stanu possessyi wierzycielów.

Na posiedzeniu Izby drugiey Stanów Bawarskich przyięto (namieniony w numerze 104/52 gazety naszey) proiekt do prawa względem proszenia Rządu o lepsze urządzenie oświaty publiczney; wniosek zaś Barona Aretina względem zaprowadzenia sposobu uczenia Lankastra, odrzucono. — W ostatnich dniach Kwietnia nie zaszło nic większey wagi. — Dnia 30go Deputowani miast podali Królowi Jmci prośbę o nadanie jurysdykcyi. Jego K. Mość raczył pocieszyć ich nadzieią. — Dnia 1go Maia Baron Frank zdał sprawę na wniosek względem zaprowadzenia iawności Sądów cywilnych i karzących. Rosprawy odroczono.— Dnia 10go Maia P. Utzschneider zdał sprawę względem budżetu, proponuiąc zmnieyszenie wydatków dla różnych Ministeryiów, względem czego rozprawy w dniu tym nie skończyły się. Długi Bawarskie wynosiły w roku 1749, 34 miliionów; w roku 1777 spadły na 15, a w roku 1793 na 12,000,000. Za Panowania Króla teraźnieyszego narosły w roku 1801 do 17,400,000, i miały spłacone bydź w przeciągu lat 29, lecz woyny przeszkodziły temu. Od roku 1811 ustanowiona iest Kommissyia umarzania, a teraz Rząd podał Izbie Deputowanych plan, według którego fundusze umarzania na 5 miliionów podnieść się i długi w przeciągu lat 30 spłacone bydź mogą; lecz Wydział oświadczył się przeciwko temu planowi. — Dla zachęcenia podróżuiących do używania kół z szerokiemi dzwonami czyli polami, uwolnił Rząd Bawarski takowe od płacenia myta drogowego. (Podobne rozporządzenie wydano iuż i w Elektorstwie Hesskiem).

Dnia 26go Kwietnia obiedwie Izby Badeńskie zgromadziły się w Karlsruhe. Kommissarze Rządowi przełożyli każdey z nich regulamin toku interessów, poczem obiedwie mianowały Kommissyie do ułożenia adressu dziękczynnego. W tymże dniu Izba niższa uchwaliła, aby w rosprawach między współczłonkami nie używać żadnych tytułów. — Dnia 28go obiedwie Izby na taynych posiedzeniach rosprawiały nad adressami dziękczynnemi. Dnia 29go Izba niższa przyięła regulamin toku interessów; przyczem uważyć należy, że posiedzenia Izb obu są iawne, i nikomu niezbronny iest przystęp na galeryie. — Dnia 30go Deputacyia Izby wyższey złożyła W. Xiążęciu adress dziękczynny; Izba zaś druga po mianowaniu Wiceprezesów i Wydziałów, przyięła pisemne wnioski tyczące się zniesienia pańszczyzny, zamienienia dziesięcin na inne daniny, wolności handlu w Niemieckich Państwach związkowych, nowego edyktu o stosunkach prawnych Magnatów i Dziedziców, iawności Sądownictwa i t. p. — Dnia 1go Maia rosprawiała też Izba nad podanemi iey wnioskami względem odpowiedzialności Ministrów i zniesienia przymusu prassy. — Dnia 2go Deputacyia oneyże złożyła W. Xięciu adress podziękowania. — Dnia 3go Izba wyższa przyięła regulamin toku interessów, a Kommissarz Rządowy, Radca Stanu Baumgärtner przełożył iey niektóre proiekta do prawa, tyczące się podźwignienia pomyślności Kraiu i Narodu, które odesłano Wydziałom do poprzedniczego roztrząśnienia. Toż samo uczyniła w dniu tym i Izba niższa z wnioskami wyżey wyszczególnionemi. — Dnia 4go Izba niższa uchwaliła wydawać drukiem swe rosprawy, toż samo i Izba wyższa. — Dnia 5go wniesiono w Izbie drugiey między innemi odmianę w prawodawstwie względem pobierania akcyzy. — Dnia 7go Kommissarz Rządowy P. Nebenius przełożył Izbie drugiey proiekt nowey ustawy cłowey, poczem Izba odroczyła się do dnia 10go.

Z Hanoweru donoszą, że co się tycze urządzenia Stanów w Hrabstwie tamecznem, tylko owe propozycyie przyięte będą, które w tey mierze ze strony Ministeryium gabinetowego Xiążęciu Rejentowi Angielskiemu przełożone zostaną. Maią bydź dwie Izby, a do pierwszey maią należeć udzielni dawniey Xiążęta i Hrabiowie, mogący utworzyć Maioraty o 6000 talerów przychodu. Z Duchowieństwa Katolickiego tylko Biskupi maią mieć mieysce w Izbie pierwszey, nie zaś Deputowani Kapituł i t. p. — Stany Sasko-Hildburghauseńskie odrzuciły przełożony im etat Stanu, iako niezdatny, i żądały poprawienia go. — W W. Xięztwie Hessko-Darmstadzkiem wyszło rozporządzenie z dnia 8go Kwietnia, zmierzaiące do zniesienia pańszczyzny. Innem rozporządzeniem wstrzymano w temże W. Xięztwie musztry żołnierzy, należących do obrony kraiowey przez czas roboty rolniczey w polu, i uwolniono od sprawiania sobie mundurów i sztunku tych, którzy ieszcze nie są uzbroieni i umundorowani. Gazety Berlińskie donosiły, że Gminy w Państwie Hessko-Darmstadzkiem wzbraniały się oddać broń do obrony kraiowey, lecz wiadomość tę zaprzecza gazeta Darmstadzka. — Gminy Xięztwa Starkenburgskiego podały W. Xięciu Hesskiemu przedstawienie przeciwko zabronioney Reprezentacyi. Po nieiakich trudnościach raczył Jego Królewicowska Mość przyrzec im zaradzenie w tey mierze.— Towarzystwo kupców Niemieckich, widząc się zagrożone upadkiem handlu swoiego przez ścisłe ustawy cłowe powydawane w poiedynczych

Państwach, należących do Związku Niemieckiego, podało do Seymu tegoż Związku prośbę o urządzenie wolnego handlu między Państwami związkowemi, i mianowało z grona swoiego Deputowanych, maiących naradzać się nad wspolnym interessem kupców Niemieckich. — Miasto Nurnberg, sławne dawniey swym handlem, przedstawiło Seymowi Niemieckiemu żywy obraz upadku swoiego, ieżeliby zaradzenie w okolicznościach handlowych nie nastąpiło. — Dnia 18go Kwietnia zaszły pod bramami Drezna wyraźne wyzwania i bitki między chłopcami kominiarskimi a uczniami innych rzemiosł. Wszyscy uzbroieni byli w kiie, lecz woysko rozproszyło ich i około 20 poymało. Mówili oni o wolności chłopców rzemieślniczych! — Gazeta Berlińska donosi, że oberzysta w Bergen w Hrabstwie Hanauskiem otrzymał pakiet z odezwami, wzywaiącemi do buntu, i że natychmiast uwiadomił o tem urzędników, którzy rzecz tę donieśli Rządowi. — P. Stourdza, Rossyyski Radca Stanu wyiechał z Drezna przez Warszawę do Rossyi. Matka iego, urodzona Xiężniczka Murusi ma także wyiechać za nim. — Małżonka zamordowanego P. Kocebue wyiechała z dziećmi swoiemu z Manheimu do Rewalu. O Sandzie słychać było, że umarł; lecz według nowszych wiadomości miał przyyśdź iuż do stanu, obiecuiącego zupełne wyzdrowienie; tymczasem co do badań iego trwa ciągle ścisła taiemnica. — Jedno z pism publicznych donosi z Frankfórtu: „Wiele osób dyplomatycznych, z powodu okazuiącey się trwogi, którey nabawił nieszczęśliwy wypadek P. Kocebue, utrzymuie bardzo mocno, że wrażenie, iakie ów wypadek mógł sprawić w Gabinecie Rossyyskim, pociągnie za sobą szkodliwe skutki dla Niemiec. Przy tey okoliczności dano poznać, iż równie iak Rossyia będzie daleka od mieszania się do spraw wewnętrznych Niemiec, tak też i pierwsze Mocarstwa Niemieckie nie dopuściłyby nigdy takiego wpływu obcego. Dyplomatycy, którzy wynurzaią się z podobnym sposobem myślenia, dali poznać przez to, iak wielce poważaią zdanie publiczne, panuiące teraz w Niemczech powszechnie.“— Pisma publiczne donoszą z Jeny pod d. 20. Kwietnia co następuie: „Miasto nasze, którego 6000 mieszkańców utrzymuie się iedynie ze studentów, widzi się bydź zupełnie zniszczonem, przez nowe ustanowy względem uszczczania na przyszłość Akademii Jenańkiey, i z tego też powodu smutek i ospiałość stała się tam powszechną. Nayważnieysza część Nauczycieli będzie musiała w takich okolicznościach pomyśleć o innem utrzymaniu się, albowiem pensyie pobierane nie wystarczaią nawet na utrzymanie ich rodzin.“— Także Xiąże Elektor Hesski i Rząd Osnabrukski przyięły systema Rządu Pruskiego, aby studenci uczący się w Jenie do uniwersytetów oyczystych powrócili. Gazeta zaś Hanauska twierdzi, że wszyscy Rossyianie uczący się w uniwersytetach Niemieckich otrzymali rozkaz powrócić do domu, lub kończyć swe nauki w uniwersytetach nie Niemieckich, n. p. w Szwaycaryi, Francyi, lub w Niderlandach.

Prussy.

Dnia 22go Kwietnia Jey Królewicowska Mość Xiężniczka Ferdynanda Pruska zaczęła 82gi rok życia; w wilię dnia tego Król Jmć dawał wielką ucztę, i uczynił Jey Królewic. Mci podarunek, składaiący się z wyborney porcelany. — Dnia 2. Maia odprawiło się w kaplicy zamkowey w Carolath zaślubienie Xięcia Henryka Reuss-Plauen z Xiężniczką Dorotą Schönaich-Carolath. — Między Prusami a Polską zawarta została tymczasowa konwencyia handlowa, względem sprowadzania z Pruss towarów wełnianych płóciennych i skórzanych. — Dnia 28. Marca przybył do Lipstadt pierwszy naładowany statek na spławney iuż teraz rzece Lippe, czego od wieków pragniono. — Dnia 18. Kwietnia o godzinie 7mey wieczorem, huk dział i muzyka na obu brzegach Renu, między Koblencyią i Ehrenbreitsteinem ogłosiły ukończenie mostu na pomienioney rzece. Zatknięto na nim 6 chorągwi z Pruskiemi orłami. Przedsiebierca zatknął był we środku chorągiew trzykolorową, która lubo Hollenderska, przecież dla powinowactwa kolorów z dawnemi Francuzkiemi, dawała zgorszenie, a przeto z mocy wyższego rozkazu zdiąć ią musiano. — Król Jmć ponowił rozporządzenie, że od regularnego odbywania służby przez Officerów obrony kraiowey żaden wyiątek mieysca nie znaydnie. — Ianem rozporządzeniem postanowiono, że inwalidzi, którzy z powodu służby w polu tak skaleczeli, iż nie są w stanie wyżywić się sami, pomimo wspierań z funduszów dobroczynnych także i pensyie od Rządu pobierać maią. — Sąd appellacyyny dla Prowincyi Pruskich nadreńskich przeniesiony iest z Dusseldorfu do Kolonii.